

ANDRÉ REGLI

velvyslanec Švýcarské
konfederace v České republice

Program švýcarsko-české spolupráce, kde se setkávají různé instituce Švýcarska a České republiky k přípravě společných projektů a výměně zkušeností, je velmi cenný. Nedochází však pouze k setkávání institucí, ale i lidí, což velmi silně podporuje bilaterální vztahy mezi oběma státy.

Naše země mají hodně věcí společných. Obě země jsou malé, Švýcaři a Češi myslí podobným způsobem, máme společnou imigrační minulost – v letech 1948 a především 1968 mnoho Čechů emigrovalo do Švýcarska. Po revoluci v roce 1989 se naopak mnoho Švýcarů, např. podnikatelů, přestěhovalo do České republiky. Proto máme mezi sebou blízký vztah. Občas samozřejmě dochází ke střetům v nezásadních otázkách, ale k takovým sporům dochází i v normálním rodinném životě.

RADEK SUDA

vedoucí oddělení koncepce
strategie a financování
sociálních služeb MPSV

MPSV je zapojeno do projektů švýcarsko-české spolupráce na více úrovních. Jednou z nich je projekt APSS ČR, druhou z nich je projekt, kterým zavádíme v moravských krajích nové metody sociální práce se seniory, a švýcarsko-český program ho podporuje investičními dotacemi.

MPSV vnímá tuto spolupráci jako velmi praktickou a efektivní. Ze spolupráce se Švýcarskem jsou výstupy kvalitní, hmatatelné a uvádějí se do praxe. APSS ČR pořádá výměnné pobyty, kde lidé diskutují, porovnávají a snaží se změny přenést do praxe. Proto si myslím, že tento projekt je velmi dobrý a pro Českou republiku přínosný.

Co mně osobně přijde velmi důležité je porovnání praktického provádění péče o seniory ve Švýcarsku a u nás. Ve Švýcarsku mají péči komplexní, neoddělují sociální a zdravotní péči, která přechází až do péče paliativní; v České republice to bývá oddělováno. Souvisí to i s odlišným způsobem financování. Švýcarský koncept je orientován na potřeby lidí a na tyto potřeby jsou nasazovány nástroje – neřeší tedy, zda člověk potřebuje sociální péči, zdravotní péči a vedle toho mu poskytneme materiální věci, jako je ubytování a strava, ale mají to opravdu velmi strategicky propojené. To je to, co bychom se měli učit.

Švýcarské soci

se představily

Za účasti velvyslance Švýcarské konfederace v České republice pana André Regliho se v průhonickém hotelu Floret pro přibližně 150 účastníků konala v úterý 24. dubna odborná konference Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a společnosti CURAVIVA Schweiz na téma Sociální služby pro seniory ve Švýcarsku. Jak při zahájení uvedl Jiří Horecký, prezident APSS ČR, jde o další krok několikaleté spolupráce pořádajících organizací, která začala na jaře roku 2010 a je podpořena z Programu

švýcarsko-české spolupráce. V rámci tohoto projektu zaměřeného na přenos know-how a dobré praxe došlo mj. k recipročním studijním cestám zástupců poskytovatelů i státní správy či k přeložení obsáhlého dokumentu společnosti CURAVIVA Schweiz o dlouhodobé stacionární péči ve Švýcarsku a Charty občanské společnosti „Pro důstojné zacházení se staršími lidmi“ do českého jazyka. Zatímco první část projektu byla zaměřena na výměnu zkušeností s péčí o seniory, v létě tohoto roku se těžiště spolupráce posune do oblasti poskytování

ál ní služby

na odborné konferenci v Průhonicích

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

sociálních služeb osobám se zdravotním postižením.

V úvodním projevu André Regli připomněl podporu ve výši více než 1 miliardy švýcarských franků, kterou jeho země poskytuje zemím bývalého východního bloku, členským státům EU, jejímž cílem je pomoc v úsilí o odstranění hospodářských a sociálních nerovností. Příspěvek České republiky tvoří cca 110 miliónů franků. Pan velvyslanec také připomněl problematiku prodlužování lidského věku a radikální zvyšování podílu seniorů v evropské populaci. Upozornil, že

Zástupci partnerské společnosti CURAVIVA Schweiz

za statickými čísly je ovšem třeba vidět seniory jako občany s bohatými životními zkušenostmi a potřebou přijetí, lásky a péče, která jim umožní být dále aktivní. Z tohoto pohledu ohodnotil konferenci i celou česko-švýcarskou spolupráci v sociální oblasti jako vynikající a velmi zajímavý počin.

Zástupce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR Radek Suda, vedoucí oddělení koncepce strategie a financování sociálních služeb, ve svém pozdravu účastníkům konference uvedl, že z mnoha mezinárodních projektů, na kterých

se MPSV podílí, považuje právě česko-švýcarský za jeden z nejprínosnějších. Za příkladný uvedl např. proklientský švýcarský koncept stravování uživatelů sociálních služeb, který vykazuje nejen vysokou kvalitu a konkurenceschopnost, ale také značnou míru otevřenosti širší místní komunitě.

Další část konference již patřila odborným příspěvkům zástupců společnosti CURAVIVA. Historii, strukturu, zásady a cíle této organizace představil její ředitel Hansueli Möslle. „CURAVIVA – Svaz domovů a institucí Švýcarsko“ je národním zastřešujícím svazem pro Švýcarsko a Lichtenštejnsko se sídlem v Bernu. Vznikl 1. ledna 2003 fúzí „Svazu domovů Švýcarsko“ (HVS) a „Svazu křesťanských institucí“ (VCI). Ačkoliv původně působil pouze v německy mluvících částech země, nyní pracuje s jednou výjimkou již ve všech kantonech (italsky hovořící kanton Tessin bude připojen do konce tohoto roku). CURAVIVA zahrnuje více než 2400 domovů a institucí s více než 107 000 stacionárními a částečně stacionárními místy (tzn. 90 % všech institucí ve Švýcarsku). V jejich domovech pracuje přes 130 000 zaměstnanců na plný úvazek. Svaz má 3 odborné úseky: senioři, dospělí lidé s postižením a děti a mládež se zvláštními potřebami. Zástupci těchto úseků tvoří společně s vedoucími oblastí a s ředitelem operativní vedení svazu. Strategické vedení tvoří 9–11členné představenstvo v čele s prezidentem Otto Pillerem. Svaz má velmi pevné zakotvení ve společnosti, politice i médiích a může díky své velikosti mj. vyhlášovat referendum. Kromě zastupování zájmů svých členů (členství je kolektivní za každý kanton či odborný úsek anebo individuální) vůči veřejnosti, státu a samosprávě svaz podporuje členskou základnu i jednotlivé domovy a instituce při plnění jejich sociálních závazků a zajišťování podpory komplexní kvality života uživatelů služeb.

V dalším příspěvku přiblížil Daniel Domeisen, vedoucí obchodního a právního oddělení společnosti CURAVIVA, švýcarský model financování sociální a zdravotní péče v pečovatelských domech a domovech pro seniory. V celkem

»»» 10

Švýcarské sociální služby se představily na odborné konferenci v Průhonicích

09 <<<<

1532 provezech je k dispozici přes 87 000 lůžek, což znamená 72,8 lůžka na 1000 obyvatel nad 65 let věku. Průměrný věk uživatelů těchto zařízení je 85 let u žen a 80,8 u mužů, přičemž ženy tvoří 79 %. Obyvatelé domovů v zařízeních hradí 46,6 % nákladů, ze zdravotního pojištění je hrazeno 20,3 %. Zbytek připadá na obce, kantony, dávky sociální pomoci, dávky pro bezmocnost a tzv. doplňkové služby.

Metodik kvality Oskar Reding upozornil na skutečnost, že nejen v České republice, ale také ve Švýcarsku naráží otázka kvality sociálních služeb na nedostatek financí. Zmínil, co všechno pojem „kvalita“ v kontextu sociálních služeb zahrnuje (mj. stravování, mobilitu, jistoty, možnost uměleckého vyjádření či chovu domácích mazlíčků atd.). Ve spolupráci s Institutem pedagogických věd na curyšské univerzitě CURAVIVA hledá definování obsahu pojmu „kvalita“, její místo při individualizaci služeb a sjednocení terminologie pro potřebu praxe poskytovatelů.

Markus Leser, vedoucí oddělení péče o seniory, se ve svém příspěvku zabýval výzvami v oblasti spolupráce pobytových a terénních služeb, ve švýcarských realitách tedy domovů a služeb tzv. Spitexu, na úrovni obcí a měst. Výsledkem takových projektů je tzv. integrovaná péče přinášející společné řešení pro oblast péče o seniory. Forma spolupráce se v jednotlivých případech liší úrovní nezávislosti, resp. intenzitou spolupráce, od forem velmi volných až po fúze. Integrovaná péče

Za předsednickým stolem usedli i ředitel společnosti CURAVIVA H. Mösle a švýcarský velvyslanec A. Regli

však vždy přináší sjednocování standardů kvality, vytváření nízkoprahových přechodů z terénní do pobytové formy péče, zvyšování atraktivity zaměstnavatelů a často také schopnost poskytovat více kvality i kvantity služeb za stejných finančních nákladů jako doposud.

Poslední dva konferenční příspěvky patřily vedoucím oddělení péče v jednotlivých zařízeních. Nejprve se Silvia Meierová z Denního stacionáře Bächli (Pečovatelská služba Nürensdorf) zabývala problematikou systému a přístupů v paliativní péči. Ta má mít v centru pozornosti priority, důstojnost a autonomii pacienta a být poskytována na místě, kde si ji pacient přeje mít.

V závěrečném příspěvku týkajícím se zajištění kvality života seniorů s demencí Edith Schulerová ze seniorské rezidence Am Schärme v Sarnenu popsala praxi tohoto zařízení, kde funguje model tzv. skupinového bydlení s pečovatelskou službou. V centru péče stojí terapie prostředím s důrazem na biografii uživatelů, jejich individuální potřeby, autonomii a umožňování zážitků při smysluplné činnosti. Pracuje se především s pocity uživatelů, které jsou u lidí s demencí nejen zachovány, ale hrají s postupem onemocnění stále důležitější úlohu.

Zdeněk Kašpárek

Úspěšná partnerská spolupráce české a švýcarské asociace

Na české straně Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, na švýcarské straně společnost CURAVIVA Schweiz. Organizace s podobným posláním, cíli, úkoly a zásadami se společně podílely na vzniku a realizaci projektu „Přenos know-how a dobré praxe v dlouhodobé péči o seniory“ podpořeného z Fondu partnerství v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce a společnými silami vedou tento projekt k úspěšnému konci.

V rámci projektu byla odborníky ze švýcarské asociace zpracována rozsáhlá studie o dlouhodobé stacionární péči ve Švýcarsku, která je k dispozici v německém jazyce i českém překladu. V současnosti se dokončuje zpracování komparační studie českého a švýcarského systému poskytování dlouhodobé péče o seniory, na jejímž vzniku se podílí odborníci z Asociace po-

skytovatelů sociálních služeb ČR a Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí. V rámci projektu byly přeloženy i další dokumenty poskytnuté společností CURAVIVA Schweiz, které mohou být přínosné i pro české prostředí poskytování sociálních služeb. Jedná se o Chartu občanské společnosti „Pro důstojné zacházení se staršími lidmi“ či publikaci o práci a terapiích se zvířaty v pobytových zařízeních sociálních služeb.

V průběhu projektu byly realizovány výměnné studijní cesty českých a švýcarských expertů s bohatým odborným programem. Nedávná návštěva švýcarských partnerů v ČR se uskutečnila ve dnech 23. – 27. dubna. Program zahrnoval prohlídku s odborným výkladem v Domově pro zrakově postižené Palata v Praze, v Domově pro seniory Vychodilova v Brně a v Domově Slunečnice v Ostravě, dále při-

jetí švýcarské delegace Mgr. Petrem Hanušem, ředitelem odboru sociálních služeb a sociální práce, na MPSV ČR a workshopy na aktuální témata z českého a švýcarského prostředí poskytování sociálních služeb seniorům. Součástí programu byla i aktivní účast švýcarské delegace na celodenní konferenci v Průhonicích uskutečněné pro více jak 150 účastníků.

Ačkoli projekt bude oficiálně ukončen v červnu tohoto roku, spolupráce v oblasti poskytování sociálních služeb seniorům bude prostřednictvím zástupců partnerských organizací i nadále pokračovat. Švýcarský systém poskytování sociálních služeb je pro české prostředí v mnohém inspirující a představuje nové výzvy ke zkvalitnění života seniorů v českých pobytových zařízeních.

Mgr. Petra Kulveitová
projektová asistentka APSS ČR

Teze dokumentu

CHARTA

OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

PRO DŮSTOJNÉ ZACHÁZENÍ SE STARŠÍMI LIDMI

- 1 DEMOGRAFICKÉ STÁRNUTÍ JAKO ŠANCE A VÝZVA**
Usilujeme o společnost, která vnímá demografické stárnutí jako šanci a starší lidi jako cenné zdroje.
- 2 UZNÁVAT STÁRNUTÍ**
Usilujeme o společnost, která uznává stárnutí jako vývoj patřící k životu.
- 3 VYTVOŘIT NOVOU KULTURU STÁŘÍ**
Usilujeme o společnost, v níž starší lidé sebevědomě prožívají a vytvářejí odpovídající kulturu stáří.
- 4 STÁRNUTÍ PŘEDSTAVUJE ŠANCI NA DALŠÍ ROZVOJ**
Usilujeme o společnost, v níž se starší lidé mohou rozvíjet až do vysokého věku.
- 5 VYROVNÁNÍ SE S ÚSTŘEDNÍMI OTÁZKAMI LIDSKÉHO BYTÍ**
Usilujeme o společnost, ve které lidé přijímají svou zranitelnost, závislost a smrtelnost a mohou se při tom spolehnout na solidaritu ostatních.
- 6 DŮSTOJNOST ČLOVĚKA PŘETRVÁVÁ I VE VYSOKÉM VĚKU**
Usilujeme o společnost, která neomezeně respektuje důstojnost starých lidí bez ohledu na to, jaký je jejich zdravotní stav nebo v jaké životní situaci se právě nacházejí.
- 7 POTŘEBA PODPORY STARÝCH LIDÍ SE ZVYŠUJE**
Usilujeme o společnost, v níž se starým lidem dostane potřebné podpory a v níž jsou vyvinuty nabídky odpovídající jejich potřebám.
- 8 OŠETŘOVÁNÍ A PÉČE SE ŘÍDÍ SEBEURČENÍM**
Usilujeme o společnost, v níž je respektováno sebeurčení starších lidí i při jejich snížené schopnosti úsudku.
- 9 LIDSKÁ NÁKLONNOST JE STEJNĚ DŮLEŽITÁ JAKO ODBORNÁ PODPORA**
Usilujeme o společnost, v níž jsou psychosociální potřeby starých lidí brány stejně vážně jako jejich tělesné potřeby.
- 10 ROZVOJ DŮSTOJNÉ KULTURY UMÍRÁNÍ**
Usilujeme o společnost, v níž je umírání vnímáno jako součást života a všichni umírající získají užitečnou a důstojnou pomoc.

Chartu podpořili:

Dr. Otto Piller, prezident CURAVIVA Schweiz – svaz domovů a institucí Švýcarska, **Silvia Indermaur**, viceprezidentka Curahumanis – odborný svaz pro péči a ošetřování, **Vreni Spoerry**, prezidentka Pro Senectute Schweiz, **Pierre Théraulaz**, prezident SBK – švýcarské profesní sdružení pečovatelek a pečovatelů, **Dr. Stéphanie Mörkofer-Zwez**, prezidentka Svazu Spitex Švýcarsko, **Birgitta Martensson**, generální ředitelka Švýcarského sdružení pro Alzheimerovu chorobu, **René Rhinow**, prezident Švýcarského červeného kříže, **Daniel Biedermann**, prezident UBA Schweiz – nezávislé místo stížností pro stáří

HANSUELI MÖSLE
ředitel CURAVIVA Schweiz

Švýcarsko-český projekt je pro nás zajímavý ze dvou důvodů. Z odborného hlediska poznáváme, jak fungují jednotlivé instituce v České republice, zjišťujeme, jakým směrem se sociální oblast v České republice ubírá, vidíme, že řešíte věci, které jsme u nás řešili třeba před 5, 10 lety. Řešíte je buď podobným způsobem, nebo volíte jinou cestu a možná nás i předběhnete. Tato mezinárodní výměna zkušeností nás vede k přemýšlení, zda se i my ubíráme správným směrem. Tento projekt tedy není jednostranný, my nejsme učitelé, nejsme v žádném případě experti.

Druhým důvodem, proč je pro nás tato spolupráce přínosná, je stránka lidská. Během dvou let trvání projektu jsme navázali přátelství s lidmi z APSS ČR, což považuji za velmi cenné. To vše slouží dalšímu rozvoji sociální oblasti v obou státech. Otevírají se nám nové obzory, můžeme porovnávat.

JIŘÍ HORECKÝ
prezident APSS ČR

Považuji česko-švýcarský projekt za oboustranně přínosný. Bylo velice zajímavé proniknout do systému sociálních služeb pro seniory ve Švýcarsku a detektovat také jeho nedostatky. Obohacující však byly i jednotlivosti, detaily, někdy i malé nápady, které jsme měli možnost zaznamenat při prohlídkách jednotlivých zařízení. Tyto příklady dobré praxe, jejichž realizace není často předmětem peněz, ale spíše nápadu, přístupu či změny myšlení, lze použít i u nás.

Jsem rád, že jsme tyto poznatky a postřehy mohli zprostředkovat celé řadě lidí z České republiky – studijní cestou, dále konferencí a workshopem, o které byl velký zájem a které se zúčastnili švýcarští kolegové, a v neposlední řadě také tištěnou studií a dalšími materiály.

Velmi mě ale těší zájem Ministerstva práce a sociálních věcí a také skutečnost, že právě náš projekt byl prvním, jehož částí, tj. odborné konference, se osobně účastnil velvyslanec Švýcarské konfederace pan André Regli.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra